

Kennis- en adviescentrum werkt ook vraaggericht

Procesbegeleiders Arbo-VO de school in

‘Klassieke’ arbotaken vormen de kern van het werk van Arbo-VO, en dat blijft zo. Werkgevers kunnen er dus terecht bij de invulling van hun verantwoordelijkheid op het terrein van arbeidsomstandigheden, verzuim, re-integratie en levensfasegericht personeelsbeleid. Maar daarnaast zet Arbo-VO nu in op procesbegeleiding.

Tekst: Jacq Zinken / Foto: Dirk Kreijkamp

Arbo-VO is een project van de VO-raad in samenwerking met de onderwijsbonden. Het is een onafhankelijk kennis- en adviescentrum dat kennis verzamelt via onder meer onderzoeken en pilots en die kennis beschikbaar stelt via netwerken, P&O-cursussen, nieuwsbrieven en vooral via de website. Daarmee hoopt Arbo-VO bij te dragen aan het beheersen en laag houden van het verzuim in het voortgezet onderwijs. Scholen weten de website goed te vinden, zegt projectleider Henriëtte Kassies: “De site is gevarieerd en altijd up-to-date. We hebben jaarlijks ruim 40.000 bezoekers en 130.000 hits. De speciale site van de Arbocatalogus-VO heeft meer dan 10.000 hits per maand. Per saldo denken we dat we een groot bereik hebben, en zeker een enorme bekendheid onder met name P&O’ers, preventiemedewerkers en arbocoördinatoren.” Toch wringt de schoen daar een beetje: het veld ziet Arbo-VO voornamelijk als een organisatie die kennis en instrumenten aanbiedt. Maar zeker de laatste drie jaar is Arbo-VO steeds meer vraaggericht gaan werken. Er is vooral meer aandacht voor de wijze waarop in de school arboafspraken zijn gemaakt en verantwoordelijkheden zijn neergelegd. Arbo-VO wil scholen meer begeleiden in dit soort processen. Kassies: “Met procesbegeleiding kun je a) dieper de organisatie in gaan, en b) voor blijvende resultaten zorgen.”

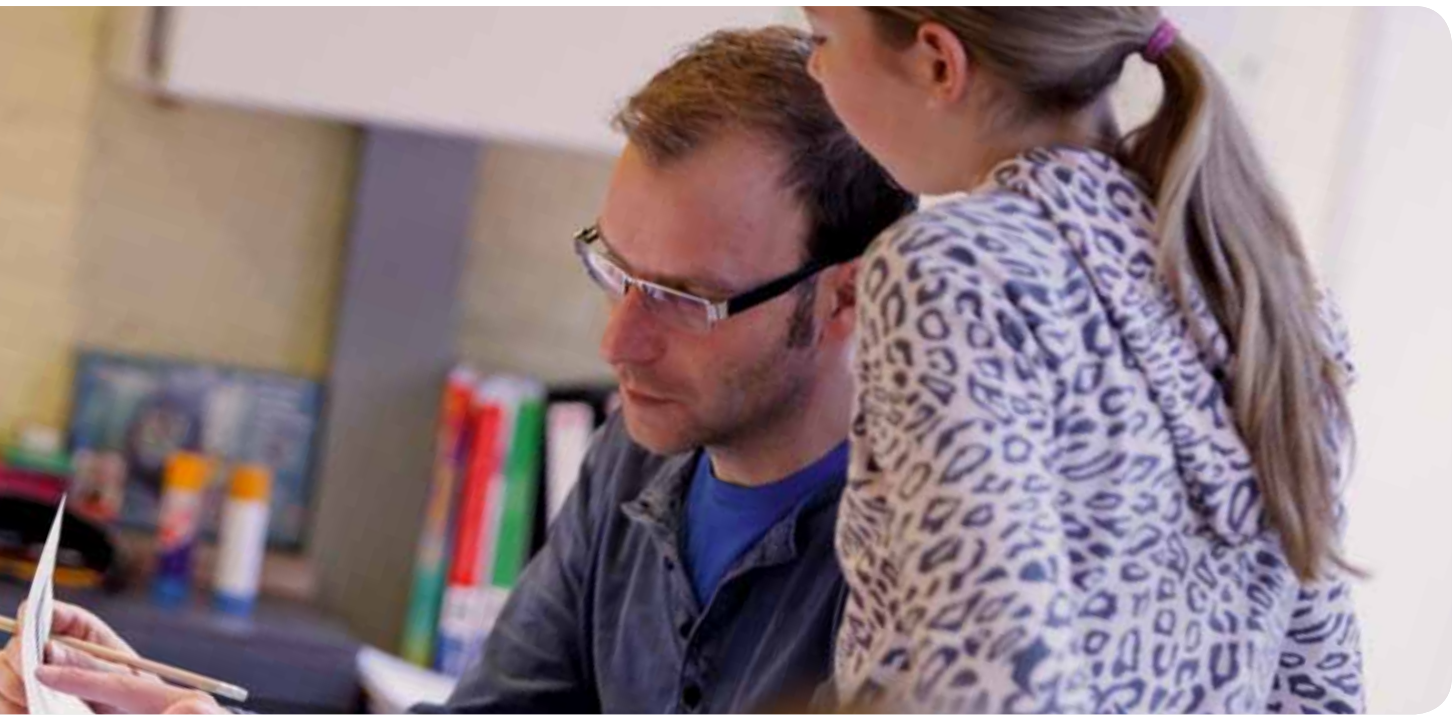
Procesbegeleiding

Louis Thijssen is een van de drie consultants voor het voortgezet onderwijs. Hij is mede aangetrokken om van binnenuit de slag van kenniscentrum naar procesbegeleider te maken. Hij legt uit wat scholen aan procesbegeleiding kunnen hebben. “Idealiter zou een school mij niet nodig hebben, want ze kan

alles vinden op de site. Maar vaak leeft arbo toch niet echt in een school. De directie wil dat arbo geregeld is, net zoals de schoonmaak: daar moet je geen omkijken meer naar hebben. Dus benoemt ze een preventiemedewerker, die naast zijn reguliere functie ook arbotaken voor zijn rekening moet nemen.

‘De directie wil dat arbo geregeld is, net zoals de schoonmaak: daar moet je geen omkijken meer naar hebben’

Meestal is dat een docent die hiervoor een, twee of drie taakuren per week krijgt. Dat redt hij dus niet.” Een voorbeeld: “De preventiemedewerker heeft met de RI&E (risico-inventarisatie en -evaluatie, red.) een prachtig instrument in handen. Je kunt daarmee inventariseren hoe het zit met veiligheid, gezondheid en welzijn. Aan de hand van die analyse kun je komen tot een plan van aanpak binnen jouw eenheid. Als je dat doet, ben je met organisatiewerk bezig; werk dat de organisatie diep kan raken. In scholen waar de afstand tussen de preventiemedewerker en het lijnmanagement groot is, lukt dat niet. Wij kunnen dan helpen met het ontwikkelen van een adequate structuur.” De mensen van Arbo-VO hopen dat het ‘arbogevoel’ dieper in de organisatie kan doordringen. Thijssen: “We hebben tot nu toe heel veel aandacht gehad voor de preventiemedewerkers, maar nu willen we de andere lagen in school net zo alert maken op arbo. Het mag niet zo zijn dat alles op het bordje van de preventiemedewerkers geschoven wordt. Dan gaat het mis.” Louis Thijssen haast zich overigens te zeggen dat er heel wat scholen zijn waar het goed geregeld is, waar het lijn-

management zich verantwoordelijk voelt voor arbo en de preventiemedewerker ziet als iemand die helpt bij het uitvoeren van taken. "Maar er zijn ook scholen waar het beter kan. Deze scholen willen wij graag ondersteunen en adviseren bij het neerzetten van een werkende arbostructuur."

In zo'n geval zoekt Thijssen het hogerop. "Om processen en eventuele weerstanden in de school bespreekbaar te krijgen, ga ik zoeken naar een ingang. Als het kan, ga ik met de directie om tafel zitten of met de staf HRM."

Werkplezier

Mede in het kader van de procesbegeleiding richt Arbo-VO zich nu op enkele specifieke zaken. Zo was 'welzijn' als arbo-onderwerp tot nu toe eigenlijk onderbelicht gebleven. Hierbij gaat het vooral om de werkdruk, of, zoals ze het bij Arbo-VO liever noemen, het werkplezier. Louis Thijssen: "Eigenlijk hebben we het over professionele autonomie. Dat is heel erg actueel in het VO. Maar tevredenheid in je werk, je gestimuleerd voelen, creatief mogen zijn, dat zijn heel weerbarstige thema's. Wij ondersteunen scholen ook op dit 'zachtere' arbostuk." Arbo-VO heeft nu twee grote projecten op de rol staan. In 'Voortgezet werkplezier' onderzoeken deelnemers de manier waarop werkplezier en professionele autonomie binnen hun eigen school bespreekbaar te maken zijn. Thijssen: "We kijken naar de kenmerken van wat goed gaat en vragen ons af welke van die kenmerken ontbreken bij dingen die niet zo goed gaan. De opdracht is het ontwikkelen van dialoog, horizontaal en verticaal. Dat doen we op een speelse manier, zonder al te veel te problematiseren. Scholen die zo'n dialoog tot ontwikkeling willen brengen, krijgen van ons ondersteuning." Is dit project

dan toch weer aanbodgestuurd? Thijssen pareert: "Projecten zoals dit werken alleen als er vraag is, met alleen aanbod kom je er niet. We hebben een aantal sessies georganiseerd, waarvoor veel belangstelling van docenten en middenmanagers was. Voor de pilot die we willen opzetten, hebben twaalf scholen nu serieuze belangstelling."

'Het mag niet zo zijn dat alles op het bordje van de preventiemedewerkers geschoven wordt'

Een tweede project is voorzien voor het voorjaar van 2011. "Dat wordt een soort masterclass, een leergang, waarin we P&O'ers en lijnmanagers aan tafel hopen te krijgen, en waarin we een programma gaan ontwikkelen dat erg veranderkundig van aard is. Het veranderen van de organisatie is daar het belangrijkste werkdoel, maar dat koppelen we aan actuele onderwijsthemas, zoals professionele autonomie en personeelsplanning in relatie tot onderwijsvernieuwing. In die leergang moeten de deelnemers hun eigen dossier meebrengen en hun eigen huiswerkopdrachten formuleren. We werken dan heel concreet aan de hand van wat ze willen bereiken in hun organisatie." ■

→ Meer informatie?

www.arbo-vo.nl

www.arbocatalogus-vo.nl

www.arboscan-vo.nl